

Hydriris ornatalis (Lepidoptera: Crambidae: Spilomelinae) nieuw voor de Belgische fauna

Guido De Prins

Samenvatting. Op 08 augustus 2020 werd in een skinnerval, opgesteld in een achtertuin te Merksem (prov. Antwerpen) een nieuwe soort voor België ontdekt, nl.: *Hydriris ornatalis* (Duponchel, 1832). Dit is de eerste maal dat deze soort voor België gemeld wordt.

Abstract. On 08 August 2020, a new species for Belgium was discovered in a Skinner trap set up in a backyard in Merksem (prov. Antwerp), namely: *Hydriris ornatalis* (Duponchel, 1832). This is the first time that this species has been reported for Belgium.

Résumé. Le 08 août 2020, une nouvelle espèce pour la Belgique a été découverte dans un piège skinner installé dans un petit jardin à Merksem (prov. d'Anvers), à savoir: *Hydriris ornatalis* (Duponchel, 1832). C'est la première fois que cette espèce est signalée pour la Belgique.

Key words: *Hydriris ornatalis* – Faunistics – Lepidoptera – New records – Belgium.

De Prins G.: Markiezenhof 32, 2170 Merksem, Belgium. guido.deprins@telenet.be

Inleiding

Op 08 augustus 2020 werd in een skinnerval, opgesteld in de achtertuin te Merksem (AN) een exemplaar uit de familie Crambidae gevonden dat nadien gedetermineerd werd als: *Hydriris ornatalis* (Duponchel, 1832). Deze soort hoort thuis in de familie Crambidae en binnen deze familie werd ze lange tijd tot de subfamilie Glaphyriinae gerekend, zoals o.a. nog bij Leraut (2012: 489), hoewel onderzoek door Solis & Maes (2003) had aangetoond dat ze bij de subfamilie Spilomelinae hoort. J. Minet stelde er in 1982 zelfs een apart tribus voor op. In de huidige systematiek hoort de soort dus thuis in de Crambidae: Spilomelinae: Hydririni (De Prins & Steeman 2020, Speidel *et al.* 2020).

Het genus *Hydriris* is hoofdzakelijk verspreid in het Oriëntaals gebied: 4 soorten (waaronder *H. ornatalis*) in Indonesië en Maleisië. Daarnaast heeft het genus 1 vertegenwoordiger in Australië, 1 in Ecuador en 1 in Hawaï. *Hydriris ornatalis* heeft de grootste verspreiding en komt oorspronkelijk voor in Afrika.

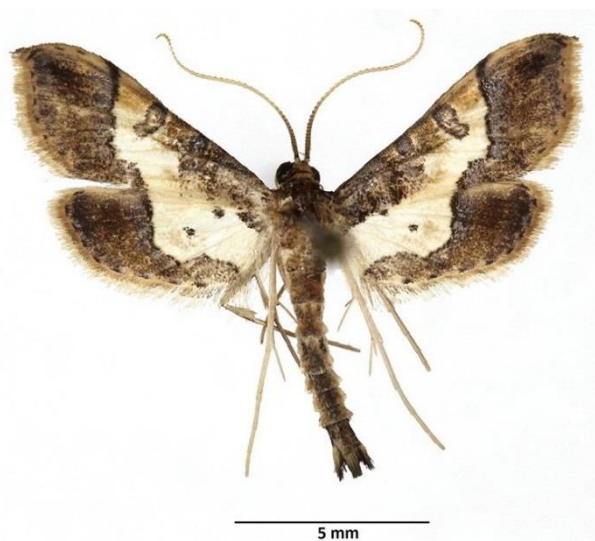

Fig. 1: België, AN, Merksem, 18.viii.2020, ♂, leg. en coll. G. De Prins. © Willy De Prins.

De vleugeltekening van *H. ornatalis* (Fig. 1) toont heel weinig variatie, maar de grondkleur van deze soort is erg veranderlijk, gaande van ivoorkleurig, over donkergrijs tot bruin, en zelfs heel licht bruin. Zie o.a. de foto's op lepiforum en bij De Prins & De Prins (2020).

Verspreiding

H. ornatalis is een insect van tropische en subtropische afkomst. De soort is bekend uit een hele reeks Afrikaanse landen en de eilanden in de Atlantische en Indische Oceanen (De Prins & De Prins 2020). In Europa komt deze soort voornamelijk in het Middellandse Zeegebied voor waar de soort elk jaar als migrant optreedt, zij het nooit talrijk. Speidel *et al.* (2017) vermelden de soort uit Bosnië & Herzegovina, Frankrijk (incl. Corsica), Griekenland (incl. Kreta), Italië (incl. Sardinië en Sicilië), Kroatië, Malta, Portugal, Spanje (incl. Balearen, Canarische Eilanden) en Zwitserland. De vlinders worden meestal in de kustgebieden opgemerkt. Naast Afrika en Zuid-Europa is *H. ornatalis* ook vermeld uit China, Indonesië, Japan en Sri Lanka.

Behalve uit haast alle landen rondom de Middellandse Zee zijn er ook twee waarnemingen bekend uit Centraal-Europa: Zwitserland, Zürich-Altstetten, 1945, leg. Weber (SwissLepTeam) en Oostenrijk, Steiermark, Nestelbach bij Graz, 2002, op licht, leg. Fauster (Fauster 2014).

Bij het enige exemplaar uit Oostenrijk wordt gezegd dat het een raadsel is dat dit exemplaar zo mooi is gebleven en dat het daarom waarschijnlijk een exemplaar betreft dat niet aan de trek deelgenomen heeft maar dat het daar om een plaatselijk ontstane generatie gaat afkomstig van migranten die eerder in het jaar Oostenrijk hadden bereikt. Rennwald (Lepiforum 2020) vermoedt dat het eerder een meegevoerd exemplaar betreft uit het 300 m zuidelijker gelegen Adriatische gebied. Dit is zeker niet het geval bij het enige Belgische exemplaar dat tot nu toe bekend is. Wellicht gaat het hier om een nakomeling van een hier ontstane tweede generatie, afstammeling van een trekvlinder eerder in het jaar.

Biologie

De rups van *H. ornatalis* leeft hoofdzakelijk van Convolvulaceae, soorten uit de genera *Calystegia* en *Ipomoea*. In tropisch Afrika heeft de soort een haast ononderbroken cyclus van opeenvolgende generaties. Vanuit vooral Noord-Afrika migreren de volwassen vlinders geregeld, maar zeker niet massaal, naar continentaal Europa. Op de Canarische eilanden kunnen

die trekvlinders zich alvast voortplanten en een generatie opleveren in het najaar. Slamka (2013) meent zelfs dat de soort er resident is.

Dankwoord

Willy De Prins voor het nalezen, het maken van de foto, de samenvattingen en het aanpassen van de tekst en de goede raadgevingen.

Literatuur

- De Prins J. & De Prins W. 2019. *Afromoths, online database of Afrotropical moth species (Lepidoptera)*. World Wide Web electronic publication. — http://www.afromoths.net/species_by_code/HYDRORNA [bezocht op 20.ix.2020].
- De Prins W. & Steeman C. 2003–2020. *Catalogue of the Lepidoptera of Belgium*. — <https://projects.biodiversity.be/lepidoptera> [bezocht 20.ix.2020].
- Lepiforum 2020. *Hydriris ornatalis*. — http://www.lepiforum.de/lepiwiki.pl?Hydriris_Ornatalis [bezocht 20.ix.2020].
- Leraut P. 2012. *Moths of Europe. Volume 3. Zygaenids, Pyralids and Brachodids*. — N.A.P. Editions, Verrières-le-Buisson, 599 pp.
- Mally R., Vegliante F. & Nuss M. 2020. *Hydriris*. — Globiz. Globales Informationssystem Zünslerfalter. — <http://globiz.pyraloidea.org/Pages/Reports/TaxonReport.aspx?ReturnUrl=%2fPages%2fReports%2fTaxonomyReport.aspx> [bezocht 20.ix.2020].
- Minet J. 1982. Les Pyraloidea et leurs principales divisions systématiques (Lep. Ditrysia). — *Bulletin de la Société entomologique de France* **86** (1981): 262–280.
- Slamka F. 2013. *Pyraloidea (Lepidoptera) of Europe. Volume 3 Pyraustinae & Spilomelinae. Identification – Distribution – Habitat – Biology*. — F. Slamka, Bratislava, 357 pp.
- Solis M. A. & Maes K. V. N. 2003. Preliminary phylogenetic analysis of the subfamilies of Crambidae (Pyraloidea, Lepidoptera). — *Belgian Journal of Entomology* **4** (2002) (2): 53–95.
- Speidel W., Segerer A. & Nuss M. 2017. *Crambidae, Hydriris ornatalis*. — In: van Nieuwerkerken E. J. & Karsholt O. (eds) *Fauna Europaea, Lepidoptera, Moths*. — https://fauna-eu.org/cdm_dataportal/taxon/cd4e1b3d-76e1-41de-b023-40a97a50f3e3 [bezocht 20.ix.2020].
- SwissLepTeam 2010. *Die Schmetterlinge (Lepidoptera) der Schweiz. Eine kommentierte, Systematisch-faunistische Liste*. — Zürich, 349 pp.
-